

נה:

עין משפט
גר מצוה

עך א מיי פייב מהל' מאכלות אסורות הלכ' ו סמג לאוין קמח טוש"ע י"ד סי' קכה סעיף ה' וסעיף יא':

עו ב מיי פי"ג שם הלכה יג סמג שם טוש"ע י"ד סי' קכה סעיף ז:

עו ג מיי פ"ח מהל' עבודת כוכבים הלכ' ז ועי' בהשגות סמג לאוין מה טוש"ע י"ד סי' קמה סעיף ה':

אַלֶּא ודאי חמרא הוא ונסכיה. פ"ה אע"ג דמוקמינן ליה צמוריק אורוקי אפ"ה חיישינן דלמא נגע ונסך ואנן הוא דלא רמינן אדעתין למיחוי משמע ממוך פירושו דבהרקה לצד לא מנסך ליה ליאסר בהנאה וגם ר"ת כתב דצמוריק אורוקי אינו אסור בהנאה

וקשה דהא צמסקנא דמילתא לקמן בסוף פירקין כתוב ברוב הפירושין כמו של עובד כוכבים כגון דמוריק אורוקי^א הכי צו שהוא יין אסור בהנאה מדריבי יומנן בן ארזא אלמא צההוא עובדא דהכא מטעם כמו ולא משום חשד מגע ולקמן (דף ס.) גמי עובד כוכבים אדנא וישראל אכוצא חמרא אסור ופי' הקונט' אסור אף בהנאה מידי דהוה איין שמוגו עובד כוכבים ועוד אדברה צבי האי גיוונא ע"י הרקה היו מנסקין שהיו מעריץ יין לספליס וי"ל דמה שהולך לפרש נגע היינו לאסור אף מה שצפנים שלא עירה עדיין דהא אמרינן לקמן (דף עב.): גבי עובד כוכבים המערה דנפיק לצראי דמנא גזרו ציה רבנן דגואי דמנא לא גזרו ציה רבנן ור"י פי' ונסכיה שהריקו צכוונת ניסוך: **והא נגע ביה בנפלא** וה"ל מנע עובד כוכבים שלא בכוונה ואסור. מימא אי ר' יהושע בן לוי סבר לה כשמואל דשרי מינוק בן יומו ואף צשתיה א"כ הוא הדין מגע גדול שלא צכוונה ואפילו צידו דהא לעיל מדמי לההוא לישנא דלא גרים רישא דלוליצא וא"כ מאי קא פריך דהא שלא צכוונה הוה שהיה סבור שהוא שיכרא וי"ל דלעיל כי פרכי ליה לרב מתינוק בן יומו צכל שכן קא פרכי' מדאסר צתינוק דאינו צר כוונה כלל כ"ש שיאסר מגע גדול שלא צכוונה שהרי צר כוונה הוא ויכול לצא לידי ניסוך אצל ודאי מגע גדול חמור ואפי' שלא

רבי ישמעאל פרק רביעי עבודה זרה

מימר אמר. האי עובד כוכבים צדעמיה: **סלקא דעמיה דרבנן.** חשיבי כי ^(א) האי שמו שיכרא צתמיה אלא ודאי חמרא הוא ונסכיה לעבודת כוכבים ואע"ג דמוקמינן דמוריק אורוקי אפ"ה חיישינן דלמא נגע ונסך ואנן הוא דלא רמינן אדעתין למיחוי דבישראל הוה מחזקינן ליה: **ומאן דשרי שפיר שרי מימר**

אמר. האי עובד כוכבים סלקא דעמיה רבנן כשרים כי הני חמרא הוו שמו ואמרי לדידי תא אשקיין צתמיה: **צחדסא.** יין חדש אין לו ריח: **והא קא נגע צנטלא.** ס"ד שהיה שואב היין מהצבית צכלי ששמו נטלא ופרדן והא נגע ציה צחמרא ע"י נטלא וניה נמי דלא ידע דחמרא הוא הוה ליה מגע שלא צכוונה ואסיר: ומשני **דקא מוריק אורוקי** וה"ל כמו **שלא צכוונס.** שלא ידע שהוא יין וכחו שלא צכוונה לא גזור אפילו צשתיה: **שמשכו.** שמוגו שנתן צו מים לתקנו לצמיה שכן דרך יינס חזק כשהיו נותנין אותו צכוס נותנין צו מים לפי שהוא חזק. יין של ישראל שמשכו עובד כוכבים מהו: **אסור.** אע"ג דלא נגע גזרו רבנן צכחו לאסרו צשתיה משום הרחקת עצירה אצל צהנאה ודאי לא מיתסר דלא עדיף מנגיעה ע"י ד"א שלא צכוונה ^(לעיל דף יז.) כי ההוא דנגע צלוליצא צחמרא ושרייה רצ בהנאה: **חזא דאכלי פירי דלא מעשרי ואסר** להו. דקסבר צצרה היא צצר צמדבר צארץ המישור וכיון דמא"י ^(ו) חייצין פירותי' צמעשר: **אדמקטורך עלך.** צעוד צצגדיך עליך חזור אללס והתר להס ולא תשהה אפילו לנוח מטורח הדריך: דמלשינהו

בצר לאו היינו בצרה יומים של רבים אין נאסרינן רבי יוחנן לטעמיה דא"ר

צכוונה ליאסר צשתיה ואפילו לשמואל: **שמשכו.** שמוגו עובד כוכבים לתקנו ^(ז) צשתיה אסור אף צהנאה ואע"ג דלא נגע משום הרחקת עצירה כדאמרינן לך לך אמרין נוירא כו' מיהו נמנא צפירוש אחרים של רש"י אסור צשתיה משום הרחקת עצירה אצל צהנאה ודאי לא מיתסר דלא עדיף מנגיעה ע"י ד"א שלא צכוונה כי ההוא דנגע צרישא דלוליצא ^(לעיל דף יז.) וגם ר"ת כ' דכל לך לך לא אסרינן צהנאה וה"נ דאמרינן צסמוך אא והכרו על יינס משום יין נסך אלמא קנס הוא דקנים להו משום לך לך אמרין ובסמוך חזא חמרא דמוצי עובדי כוכבים ושמו ישראל ואסר להו נפרש ואסור אף צהנאה מטעם קנס כדפריש' ואע"ג דלא מפרש ליה צהדיא מ"מ הכי הוא מידי דהוה אמנא דסגדי עובדי כוכבים ושמו ישראל דאסר להו צהנאה משום עבודת כוכבים: **בדבתיב קאמינא** **בסבכה** ייניה. ואע"ג דכתיב גמי ^(שיר י) אל יחסר המוג ההיא מוגיה ציין ענמו אצל מסוכה הוא תיקון מים ציין: **בתב** הר"י א"י צומן הוה עובד כוכבים ששכךן ציינו של ישראל מותר למכרו לעובדי כוכבים דלא צקיא צשכשון כדפרישית לעיל אצל צשתיה אסור ודוקא שלא נתכוין ליגע כדי להכעיס לישראל ולהפסידו אצל אי חוינן לדעתיה דעובד כוכבים שנוגע ציינו של ישראל כדי להכעיסו ולהפסידו ההוא שרי אפילו צשתיה דכה"ג לא גזרו רבנן והיכא דזרק ליה העובד כוכבים החפץ לצור כדי להכעיס ואפילו אזיל מיניה ^(ז) כגון שחפס צו מותר צשתיה וכן איתא צתשוצת רצ היי צר נחשון גאון ובפסקי ריב"א וכן מוכח הסוגיא קרוב דהצר צעניי דאפי' אס נגע העובד כוכבים צידו להכעיס מותר צשתיה וכ"כ צתשוצה פעם אחת היה צורו של ישראל מלא יין וצא אנס אחד ונתן ידו לתוכו להכעיס והיה שס זקן אחד ירא שמים שסופו נהרג על קידוש השם צעו"ה ושמענו שלקח מן היין צכלי ושתה ממנו צפני האנס כדי שלא יהא רגיל לעשות כן לישראל אחר עכ"ל הר"י: **אדמקטורך ע"ך** וי"ל הדר. פי' הקונט' צעוד צצגדיך עליך חזור אללס והתר להס ולא תשהה אפי' לנוח מטורח הדריך ויפה כוון דאין לפרש שלא תפסיד צגדיך דהוראתך דצשציל טעמית צנטרך לשלם כדאמרינן צפ"ק דסנהדרין ^(דף י.) דהא מוקמינן ליה התם צנשא ונתן ציד ועוד דהא רשצ"ל מומחה לצ"ד הוה ופטור מלשלם: **בצר** לאו היינו בצרה. והא דאמר רשצ"ל ^(י) צפ"ק דמכות ^(דף יב.) ג' טעיות עמיד שר של רומי לטעות כו' כסצור שגלה לצצר והוא גולה לצצרה היינו לצתר דשמעה מר' יוחנן דסצר איהו דצצר לאו היינו צצרה אז הודה כי גס צטעות זה יטעה שר של רומי צצר לאו היינו צצרה פי' אלא חוזה לארץ היא ואינה חייבת צמעשר ולכן הוקיקו ר' יוחנן להחיר להס ומשמע מהכא ^(ז) (דחז"ל) לא מיחייב צמעשר וכן משמע צפ"ק דחולין ^(דף י.) ושם ד"ה והתיר) גבי ר"מ שאכל עלה של ירק צצית שאן והתיר ר' צית שאן כולה על ידו משום דהוה סצר צצית שאן מחז"ל היא וקשה דלוינו צכל שאר התלמוד משמע דחז"ל חייבת צמעשר דקאמר צצכורות צפ' עד כמה ^(דף יז.) ובפ"ק דציצה ^(דף יט.) תרומת חז"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש וכן רצה מצטיל לה צרוב ואכיל לה צימי טומאתו וקאמר גמי התם ^א רצ טובי הוה ליה גוצא דחמרא דתרומה ובפ' צנות כותים ^(מדה דף יג.) מעשה היה צפומצדיתא והטצילויה קודם לאמא ויש רוז'ס לומר דהני מילי צדגן תירוש ויזהר דצארץ גופה מיחייב מן התורה ולכן צחז"ל גזרו רבנן אצל צשמעתין ובפ"ק דחולין ^(דף י.) מיירי צמעשר ירק דאפי' צארץ גמי לא מיחייב אלא מדרבנן ולכן צחז"ל לא גזור ולא נהירא דהא גבי צלף גמי דלא מיחייב צארץ אלא מדרבנן אמרינן צפ' כיצד מצרינן ^(בבבא דף לו.) דחייב אף צחז"ל דקאמר צצלף של ערלה צחז"ל זורק האציונות ואוכל הקפריסין וגימא הלכה כר"ע אי אשמעינן הלכה כר"ע הוה אמניא אפי' צארץ כו' ולאשמועינן כל המיקל צארץ הלכה כמותו צחז"ל אי אשמעינן הכי הוה אמניא ה"מ גבי מעשר דצארץ גופה דרבנן אצל גבי ערלה כו' ועוד אמרינן צפ"ק דציצה ^(דף יב.) מוללן מלילות ומפרדין צקטניות ציו"ט א"כ מצינו תרומה שוכאי צהרממה אלאמא צקטניות שהוא שער פירות מצינו תרומה צחז"ל ותירץ ר"ת דהכא ובפ"ק דחולין מיירי דממאי כדתנן צמס' דמאי ^(פ"ה מ"ג) מצויצ ולהלן פטור מן דמאי דצדמאי הקילו ואס תאמר והא דתנן ^(דמאי פ"ב מ"ה) אלו דברים מתעשרים דמאי צכל מקום הדצילה התמרים התרוצים והאזרו והכמונן וא"כ לימא ליה ר"ש בן לקיש לרצי יוחנן צהני פירות אסרי להו וי"ל דרצי יוחנן היה יודע שלא אסר צאותן פירות דוקא מיהו

הקשה

מסורת הש"ס

(א) [חולין קלז.]. (ב) [לעיל ח.

שבת יג. פסחים מ: צ"מ צב. לקמן נט. יבמות מז.]. (ג) א"ל והכיר, (ד) [ז"ל צפ"ב], (ה) [ר"מ מז.], (ו) [פיה"ע.].

תורה אור השלם

1. טבחה טבחה מסכה יינה אף ערבה שלחנה: משלי ט ב

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה סלקא וכו' כי הני שמו: (ב) ד"ה חזא וכו' דמא"י היא חייצין:

(ג) תוב' ד"ה שמשכו וכו' לתקנו לשתייה: (ד) ד"ה כתב הר"י וכו' אזיל מנייה ומייניה כגון: